

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧУГУЄВО-БАБЧАНСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Т.в.о. директора Чугуєво-
Бабчанського лісового фахового
коледжу

Валерій СОЛОДОВНИК

02.09.2024

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Освітньо-професійна програма	Лісове господарство
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	205 Лісове господарство

Укладач: КОЛПАКОВА Юлія Сергіївна, викладач Чугуєво-Бабчанського лісового фахового коледжу

Рецензент: ПЕТЛЯ Вячеслав Петрович, викладач Чугуєво-Бабчанського лісового фахового коледжу

Редактор: ГРАЙВОРОНСЬКА Зоя Іванівна, методист Чугуєво-Бабчанського лісового фахового коледжу.

Програма складена на основі освітньо-професійної програми Мисливське господарство для підготовки здобувачів освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр за спеціальністю 205 Лісове господарство.

Розглянуто і схвалено цикловою комісією спеціальності 205 Лісове господарство Чугуєво-Бабчанського лісового фахового коледжу.

Протокол від 03.05.2024 №9

Голова циклової комісії Ірина ТЕРЕМЕЦЬ

Погоджено методичною радою Чугуєво – Бабчанського лісового фахового коледжу Протокол від 28.06.2024 №6

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма дисципліни історія України складена відповідно до Законів України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII, «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019 № 2745-VIII, «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556 ІV.

Історія України є нормативною дисципліною для студентів усіх спеціальностей системи фахової передвищої освіти. Вона допомагає майбутньому фахівцю знати основні історичні події, факти, явища, закономірності історичного процесу, сприяє підвищенню рівня історичної свідомості. Опанування цього курсу позитивно впливає на формування світогляду, дає можливість зрозуміти зміст, характер та особливості історичного розвитку України, генезису української нації в контексті всесвітньої історії.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Історія України» є політичні інститути, культура, мораль, право, звичаї, побут народу, визначення ролі та місця його історичних діячів. Предмет історії України – це не лише перелік основних подій і явищ, але й розуміння історії як безперервного процесу її пізнання, в якому сплелися закономірності і суперечності, геополітичне положення і ментальність народу, геніальні прозріння й помилки його вождів, впливи близьких і далеких сусідів – усе те, що вважають історичною долею народу. Історія України – це не лише наука і навчальна дисципліна. Це – частина національного світогляду, складова загальної культури кожної людини.

Міждисциплінарні зв'язки: «Всесвітня історія», «Українська література», «Українська мова», «Географія», «Соціологія», «Основи філософських знань».

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія України» є формування історичної свідомості молоді, в якій поєднуються знання, погляди, уявлення про суспільний розвиток, усвідомлення нею нерозривного зв'язку між минулим і сучасністю, традиціями і досвідом різних поколінь українців, виховання громадянського патріотизму, відповідальності за долю своєї Батьківщини, спонукання до активної наполегливої праці в розбудові і зміцненні держави Україна.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія України» є необхідність допомогти здобувачу освіти зрозуміти сучасність за допомогою аналізу минулого, оволодіти основами методики історичного дослідження, зокрема ретроспективного, порівняльного, діалектичного методу, історичної хронології. Виробити навички наукової роботи з історичними першоджерелами, різноманітною навчальною літературою. Навчити студента методиці самостійної роботи при підготовці до занять та підсумкового контролю знань. Зацікавити вітчизняною історією, практикуючи відвідання історичних музеїв, історико-культурних пам'яток, інформуючи про найактуальніші проблеми сучасної історії та політики. Історія України вчить молоду людину, спираючись на загальнолюдські цінності, творчо опрацьовувати і критично переосмислювати багатство світового історичного досвіду та засвоювати його уроки, формувати на цій основі власні переконання, громадянську позицію, здобути навички і вміння, необхідні для практичної діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати :

- сутність основних проблем історії України;
- головні джерела вивчення вітчизняної історії;
- основні проблеми етногенезу української нації;
- основні періоди історичного розвитку української нації, етапи формування її державності;
- суспільно-політичні, економічні та культурні процеси історичного розвитку українського народу;
- головні події, що вплинули на хід історії України;
- найважливіші історичні документи, що були прийняті у різні історичні періоди;
- діяльність визначних історичних осіб та основних політичних партій.

вміти :

- працювати з першоджерелами, науковою та методичною літературою;
- аналізувати історичні процеси, події, факти, давати їм власну оцінку;
- користуватись різноманітними методами дослідження історичного процесу;
- аргументовано відстоювати свої погляди, брати участь у дискусії з метою пошуку історичної істини;
- користуватися категорійно-понятійним апаратом історичної науки;
- мати громадянську позицію, високу історико-політичну культуру;
- на основі вивчення історичних подій робити висновки і узагальнення, користуватись уроками минулого.

а також набути:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

Результати навчання за ОПП:

РН1. Застосовувати базові гуманітарні, природничо-наукові та професійні знання для вирішення виробничих завдань лісгосподарської галузі.;

РН14. Спілкуватися державною та іноземною мовами, у тому числі з професійних питань.

ОРІЄНТОВНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Назва розділів, тем	Кількість годин								Само-стійна	Кон-суль-тації	Індиві-дуальні	Форма
		всього	в тому числі										
			лекції	семінарські	лаборатор	Практичні	інші види занять						
							КЗЗ	к/р					
1.	Вступ. Найдавніша історія України	2	2										
2.	Київська Русь	2	2										
3.	Галицько-Волинське князівство	4							4				
4.	Українські землі під владою Польщі та Литви	2	1				1					КЗ 3	
5.	Визвольна війна українського народу середини XVII ст.	6	2						4				
6.	Соціально-економічний, політичний розвиток XVII-XVIII ст.	2	2										
7.	Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій	2	2										
8.	Українські землі в II половині XIX ст.	2							2				
9.	Україна на початку XX ст.	2							2				
10.	Україна в роки I світової війни	2	1				1					КЗ 3	

11.	Українське національно-державне відродження	6	4							2			
12.	УРСР в умовах НЕПу (1921-1928 рр.)	2								2			
13.	УРСР в умовах радянської модернізації	4	2							2			
14.	Західноукраїнські землі в 1921-1939 рр.	4								4			
15.	Україна в роки II світової війни	6	4							2			
16.	Післявоєнна відбудова 1945-1950 рр.	2	1				1						КЗ 3
17.	Україна в умовах десталінізації	2	2										
18.	Україна в період стабілізації												
19.	Розпад Радянського Союзу і відродження Незалежності України. Україна в умовах Незалежності	6	1				1			2			КЗ 3
	Разом:	60	28				4			28			

3.Зміст навчальної дисципліни (типова програма)

Розділ 1. Стародавня і середньовічна історія України. Історія України від найдавніших часів до середини 17-го століття.

ВСТУП

Ознайомлення учнів із завданнями і структурою курсу. Предмет і завдання курсу історії України. Проблематика її структура курсу. Проблеми періодизації історії України. Історіографія курсу історії України. Концепції історії України. Вплив природно-географічних факторів на розвиток історії України.

Тема 1. Найдавніша історія України

Первісні люди та спосіб їх життя. Неолітична революція. Землеробські племена. Трипільська культура. Кочові народи на території України. Кімерійці. Скіфи. Сармати. Етнокультурні зв'язки скіфів та сарматів із слов'янами. Антична цивілізація Північного Причорномор'я. Походження слов'янських народів. Стародавні слов'яни в період великого переселення народів. Анти. Розселення східних слов'ян. Боротьба з готами, гунами, аварами. Війни слов'ян з Візантією та їх наслідки. Заснування Києва. Передумови утворення держави у східних слов'ян. Археологічні та історико-лінгвістичні джерела про етнічну єдність південної групи східнослов'янських племен. Праукраїнський етнос.

Тема 2. Утворення і розвиток ранньофеодальної держави Київська Русь.

Утворення Київської Русі. Норманська теорія. Основні етапи: розвитку Київської держави. Еволюція політичного устрою Київської Русі. Становлення державності (князювання Олега, Ігоря, Ольги, Святослава). Київська Русь в період найбільшого піднесення та могутності: правління Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Спроби утвердження спадкоємної монархії. Становлення феодальної системи господарювання. Соціальна стратифікація суспільства. Соціально-станові протиріччя. Народні збори. Народні повстання. Основні етапи економічного розвитку. Зміни в релігійному житті після запровадження християнства. Двовір'я. Історичне значення християнізації Русі. Зовнішня політика київських князів. Стосунки Русі з Візантією, Західного Європою, арабським світом. Русь і кочівники. Причини і етапи феодальної роздробленості. Занепад Києва. Тимчасова політична стабілізація суспільства: Володимир Мономах, Мстислав Великий. Занепад Київської Русі з другої половини XI століття. Посилення удільних князівств.

Тема 3. Галицько-Волинське князівство

Політичний, соціальний та економічний розвиток в XII - першій половині XIV століть. Правління династії галицьких Ростиславичів. Ярослав Осмомисл. Правління династії галицько-волинських Романовичів. Роман Мстиславич. Данило Галицький. Боротьба галицько-волинських князів з монголо-татарами. Занепад Галицько-Волинського князівства. Галицько-Волинське князівство як одна із форм української державності.

Тема 4. Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV - перша половина XVII століття)

1. Завоювання Галицько-Волинського князівства Польщею в першій половині XIV століття. Включення українських земель до складу Литовської держави. Політика великих литовських князів на українських землях. Передумови польсько-литовської інтеграції. Кревська та Городельська унії. Боротьба руських князів проти польсько-литовського зближення. Ліквідація удільних князівств. Люблінська унія та її наслідки для України. Суспільна організація та соціально-економічні відносини. Магдебурзьке право. Литовські статuti. Православні братства в Україні. Брестська церковна унія: передумови та наслідки. Посилення національно-релігійного гноблення. Культурно-релігійні рухи кінця XVI - першої половини XVII століть. П.Могила. Роль церкви у збереженні самобутності українського народу. Причини та джерела появи козацтва. Створення Запорізької Січі. Д.Вишневецький. Піднесення козацтва в другій половині XVI століття. Повстання під проводом К.Косинського і С.Наливайка. Поразка повстань та тимчасовий занепад Запорізької Січі. Боротьба козацтва з турками і татарами. Гетьман П.Сагайдачний. Хотинська війна. Утвердження козацької автономії. Козацькі повстання 1620-1630-х рр. Причини поразки та наслідки повстань.

Розділ 2. Нова історія України.

Історія України з середини 17-го до кінця 19-го століття

Тема 5. Визвольна війна українського народу середини XVII століття. Утворення козацької держави

Причини, характер і рушійні сили. Основні концепції періодизації Визвольної війни. Початковий етап війни (1648-1649). Перемоги козацько-селянського війська під Жовтими Водами, Корсунем, Пилявцями. Битва під Зборовом. Зборівський мир. Відновлення української державності. Формування державних інституцій і активізація зовнішньополітичної діяльності уряду Б.Хмельницького. Молдавські походи Хмельницького. Битва під Берестечком і Білоцерківський мир. Битви під Батогом і Жванцем. Зближення України з Московією. Переяславська Рада. Березневі статті Б.Хмельницького 1654 року. Вхід України під протекторат Московії. Завершальний етап Визвольної війни. Воєнні дії 1654-1657 рр. Становище Гетьманщини після смерті Б.Хмельницького. Основні напрями внутрішньої та зовнішньої політики

І.Виговського. Гадяцька унія. Битва під Конотопом. Гетьманування Юрія Хмельницького. Поглиблення руйнівних процесів в Українській державі. Історичне значення Визвольної війни українського народу. Визвольна війна як незавершена буржуазна революція. Оцінка особи Богдана Хмельницького в науковій літературі.

Тема 6. Соціально-економічний та політичний розвиток України в другій половині XVII-XVIII століття

Зародження буржуазних відносин в Україні в XVII столітті. Розвиток фільваркового господарства. Селянсько-козацьке землеволодіння. Зміцнення позицій українських магнатів і шляхти. Мануфактурне виробництво. Зовнішньоекономічні зв'язки України в другій половині XVII- на початку XVIII століття. Входження України до загальноросійського ринку в першій половині XVIII століття. Активізація зовнішньої торгівлі. Занепад феодальної системи господарювання. Посилення кризових явищ в соціально-економічному житті України внаслідок закріпачення селянства 1783 року. Політичне життя в Україні в другій половині XVII століття. Поділ України на Лівобережну та Правобережну. Україна в стратегічних планах Речі Посполитої, Московського царства, Оттоманської Порти. Ідея української державності в політиці лівобережних та правобережних гетьманів. Спроби об'єднання українських земель. П. Дорошенко, І.Самойлович. Стабілізація політичного життя в Україні в кінці XVIII століття. Гетьман І.Мазепа. Формування абсолютистської монархії в Росії й обмеження української автономії. Посилення самостійницьких тенденцій. Союз І.Мазепи з Карлом XII. Полтавська битва. Ліквідація Запорізької Січі. Гетьман у вигнанні - П.Орлик. Конституція П. Орлика 1731 року. Обмеження Української автономії в першій половині XVIII ст. (І.Скоропадський, П.Полуботок, Д.Апостол). Діяльність Малоросійської колегії. Правління гетьманського уряду (1735-1750). Гетьман К.Розумовський. Ліквідація гетьманату Катериною II. Посилення антиукраїнської політики російського царизму. Ліквідація Запорізької Січі 1775 року і скасування козацької автономії. Історичне значення існування Української Гетьманської держави другої половини XVII-XVIII століття.

Нове політичне розчленування України Російською та Австрійською імперіями.

Тема 7. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у першій половині XIX століття.

Адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі іноземних держав. Криза кріпосництва і розвиток капіталістичних відносин. Початок промислового перевороту. Місце України в зовнішній торгівлі Російської імперії. Загострення соціально-економічних протиріч в Україні. Селянські повстання. У.Кармелюк. Початковий етап національного

відродження. Становлення української інтелігенції. Діяльність декабристів в Україні. Вплив польського повстання 1830-1831 років на національне життя в Україні. Кирило-Мефодіївське братство. Т. Шевченко. Участь України в зовнішньополітичних акціях Російської імперії (російсько-турецька війна 1806-1812, приєднання Бессарабії до Росії, війна з наполеонівською Францією 1812 року).

Тема 8. Українські землі в другій половині XIX століття

Загострення соціально-класових протиріч. Селянські повстання. Скасування кріпосного права в Російській імперії. Буржуазні реформи 60-70 років та їх здійснення в Україні. Шляхи розвитку буржуазних відносин у сільському господарстві. Особливості завершальної фази промислового перевороту. Розвиток підприємництва. Зародження українського кооперативного руху. Особливості економічного розвитку Галичини, Північної Буковини. Закарпаття, Соціальна структура українського населення. Культурно-просвітницький етап національного руху. Українофіли. В.Антонович. Громадівський рух і посилення репресій з боку царизму. Участь українців у польському повстанні 1863-1864 рр. в Україні. Валуєвський циркуляр. Емський указ. Криза громадівського руху. Діяльність російських народницьких груп в Україні. М.Драгоманов і зародження українського соціалізму. Револьюційно-демократичний рух. Поширення марксизму. Початок пролетарського руху. Політико-адміністративний статус західноукраїнських земель. Народовська та москвофільська течії національно-визвольного руху. Криза культурницьких рухів. І.Франко, М.Грушевський. зародження національно-політичного руху в Україні. Поява українських політичних партій.

Розділ 3. Новітня історія України

Історія України у 20-му та на початку 21-го століття.

Тема 9. Україна на початку 20-го століття та в роки першої світової війни.

Соціально-економічний розвиток України. Загострення класових протиріч. Револьюція 1905-1907 рр. Утворення нових українських ліберально-демократичних та соціалістичних партій в Надніпрянській Україні. Столипінська реформа в Україні. Причини і характер війни. Україна в планах Росії, Німеччини та Австро-Угорщини. Основні воєнні дії на території України. Політика Росії та Австро-Угорщини на західноукраїнських землях під час війни. Ставлення до війни українських партій та громадських організацій. Наростання національно-визвольної боротьби в Україні. Спілка визволення України. Українські січові стрільці. Визрівання передумов української револьюції.

Тема 10 Українське національно-державне відродження 1917-1920 років.

Лютнева буржуазно-демократична революція і участь в ній українців. Розвиток революції на Україні. Процес утворення й конституювання Центральної Ради. Український національний конгрес. Політичні партії та їх практична діяльність у створенні національної державності (Грушевський, Винниченко). Внутрішня і зовнішня політика Центральної Ради. Перший, другий універсали Центральної Ради та їх значення. Характер стосунків Центральної Ради та Генерального сек-ретаріату з Тимчасовим урядом. Більшовицький переворот і Центральна Рада. Третій Універсал Центральної Ради і утворення УНР. Тактика більшовиків в Україні. Ультиматум РНК РРФСР Центральній Раді, агресивна, війка радянської Росії проти УНР. Брест-Литовські переговори. Умови Брестського миру. Роль зовнішнього фактору у цій боротьбі. Інтервенція російських радянських військ. Перший Всеукраїнський з'їзд Рад і проголошення радянської влади в Харкові. Збройна боротьба проти Центральної Ради. Бій під Кругами. Проголошення Четвертим Універсалом Центральної Ради незалежності УНР. Встановлення на Україні режиму диктатури пролетаріату. Діяльність першого радянського уряду. Німецько-австрійська інтервенція, відновлення влади Української Центральної Ради. Розгін окупантами Центральної Ради та встановлення влади гетьмана Скоропадського. Історичне значення діяльності Центральної Ради. Внутрішня та зовнішня політика уряду Скоропадського. Діяльність анти гетьманської опозиції. Крах німецько-австрійської окупації. Причини падіння та історичне значення держави П.Скоропадського. Встановлення влади Директорії УНР. С.Петлюра. Внутрішня політика і зовнішньополітична діяльність Директорії. Проголошення ЗУНР. Організація держави на західноукраїнських землях. Злука УНР і ЗУНР. Соціально-економічні перетворення в ЗУНР. Польсько-українська війна. Дипломатична діяльність ЗУНР. Причини поразки ЗУНР. Більшовицька агресія проти УНР. Відновлення більшовицької диктатури. Перша Конституція УРСР. Націоналізація промисловості. Аграрна реформа. Продовольча диктатура та її суть. Повстанський селянський рух проти більшовицького панування. Становище українських партій. Відновлення більшовицького режиму. Формальне визнання радянською Росією незалежності УРСР. Всеукрревком. Вибори до рад. Відновлення політики "воєнного комунізму" в економіці та суспільному житті. Напрями комуністичного руху в Україні (КП(б)У, УКП(б), УКП). Наступ білогвардійців на Україні літом 1919 року. Контрнаступ об'єднаних українських армій. Поразка армії УНР. Перший зимовий похід армії УНР. Більшовицько-польська війна і Україна. Варшавська угода між УНР і Польщею. Наступ польсько-українських військ. Польський режим та ставлення до нього населення. Відступ польсько-українських військ. Розгром Врангеля. Розгром махновського руху. Ризький мир. Закінчення боротьби регулярних українських військ за незалежність України. Причини поразки української революції.

Історичне значення.

Тема 11. Українська РСР в умовах непу (1921-1928 роках) і модернізації (1928-1939 рр.) та Західноукраїнські землі в 1921 -1939 роках

Внутрішнє та зовнішнє становище України після революції. Політична криза 1921 року. Причини непу. Наслідки політики воєнного комунізму. Суть нової економічної політики і особливості її впровадження в Україні. Історична необхідність індустріалізації та колективізації. Перехід до форсованої індустріалізації та командної економіки. Перші п'ятирічні плани. Система жорсткої централізації управління економікою. Підсумки і значення індустріалізації та колективізації (масові репресії щодо середнього селянства, криза сільськогосподарського виробництва). Промисловість і сільське господарство напередодні другої світової війни. Перехід, до прискореної колективізації. Поширення колгоспів. "Ліквідація куркульства як класу".

Масштаби розкуркулення. Голод 1932-33 р., його причини та наслідки. Масштаби смертності. Завершення колективізації. Зміни в соціальному складі населення. Глибокі соціальні деформації. Конституція УРСР 1937 року. Судові процеси над українською інтелігенцією. "Шахтинська справа", "Спілка визволення України". Репресії над радянськими партійними кадрами в кінці 30-х рр. Масові репресії та їх жертви. Згортання українізації в кінці 30-х років. Становище Західної України в 1920-1940 рр. Окупаційний режим в Польщі та Румунії. Правовий статус Східної Галичини в 1919-1923 рр. Анексія Східної Галичини Польщею 1923 року. Становище українських північно-західних земель (Волинь, Полісся, Підляшшя). Характер промисловості. Аграрні відносини. Особливості політичної боротьби українців за національне та соціально-економічне визволення. Діяльність політичних партій та рухів. Українська Військова Організація (УВО). Є. Коновалець. Українське Національно-демократичне Об'єднання (УНДО). "Пацифікація". Організація Українських Націоналістів (ОУН). Методи діяльності ОУН. С.Бандера. Ідеологія інтегрального націоналізму. Д.Донцов.

Комуністична Партія Західної України (КПЗУ) та її діяльність. Українські землі під владою Румунії та Чехословаччини. Політика румунського уряду щодо українців. Особливості політичної боротьби в Закарпатті. Русинство. Надання автономії Карпатської України. Карпатська Січ. Проголошення незалежності Карпатської України. А.Волошин.

Тема 12. Україна в роки другої світової війни (1939-1945)

Радянсько-німецький пакт про ненапад 23 серпня 1939 року і міжнародні передумови вступу Червоної армії в Західну Україну і Західну Білорусію. Возз'єднання Західної України з УРСР. Входження Північної Буковини і українських придунайських земель до складу УРСР у 1940 році. Позитивні та негативні наслідки возз'єднання. Радянізація західних областей України. Масові депортації населення. Встановлення німецької окупаційної влади на

Лемківщині, Підляшші та Холмщині. Діяльність ОУН в 1939-1940 рр. Розкол ОУН. Початок радянсько-німецької війни. Напад Німеччини на Радянський Союз. Причини невдач Червоної армії. Оборонні бої 1941-1942 рр. Оборона Києва. Поразка Південно-Західного фронту. Невдалі спроби контрнаступу під Харковом. Продовження наступу німецьких військ на півдні. Окупаційний режим. Розчленування України. Нацистський «новий порядок». Злочинна політика окупаційних властей Концтабори і масові розстріли. Трагедія Бабиного Яру. Розгортання руху Опору та його течії в Україні. Радянське підпілля і партизанський рух 1941-1942 рр. ОУН на початку війни. «Акт проголошення відновлення Української держави» 30 червня 1941 р. Оунівське підпілля 1941-1942 рр. Створення Української повстанської армії (УПА). Польсько-українські відносини в роки війни. Україна в 1943 р. Перемога Червоної армії під Сталінградом і початок вигнання окупантів з України. Курська битва. Січнево-лютневий наступ 1944 р. Корсунь-Шевченківська битва. Весняний наступ Українських фронтів. Кримська наступальна операція. Примусове виселення з Криму в східні райони СРСР татар, греків, вірмен. Завершення вигнання окупантів з України. Завершальний етап боротьби в тилу. Радянський партизанський рух, ОУН - УПА на завершальному етапі війни. Становище в західних областях України. Возз'єднання Закарпаття з УРСР. Втрати України в роки війни. Продовження наступу на Лівобережжі. Визволення Лівобережної України. Визволення Києва. Боротьба з ворогом в тилу. Діяльність радянських партизанських загонів і підпілля. Політична еволюція ОУН-УПА .

Тема 13. Післявоєнна відбудова і розвиток України в 1945 середині 1950-х рр.

Україна в умовах деєсталінізації (1953-1964 рр.)

Післявоєнна відбудова і розвиток України в 1945- середині 1950-х рр. Підвищення міжнародного статусу України. УРСР - співзасновниця Організації Об'єднаних Націй. Соціально-економічні труднощі післявоєнної епохи. Голод 1946-1947 рр. Успіхи у відбудові промисловості, транспорт) і сільського господарства. Внутрішньополітичне життя в Україні. Партійне керівництво України. Деформуючий вплив адміністративно-тоталітарної системи на становище в республіці. Продовження політичних репресій. Колективізація західноукраїнського села. Львівський собор 1946 року та ліквідація Української греко-католицької церкви. Боротьба радянської влади з підпільним партизанським рухом ОУН-УПА. Операція "Вісла". Смерть Й.В.Сталіна. Початок деєсталінізації та демократизації суспільного життя в Україні. XX з'їзд КПРС і Україна. Початок політичної реабілітації. Наростання опору деєсталінізації з боку консервативних сил. М.С.Хрущов: політичний портрет. Адміністративно-територіальні зміни. Вхід Кримської області до складу України.

Тема 14. Україна в період стабілізації радянської системи і загострення її соціально-економічної та політичної кризи (1965-1985 рр.).

Політико-ідеологічна криза системи. Жовтневий (1964 р.) Пленум ЦК КПРС як політичний переворот. Негативний вплив рішень пленуму на політичне й економічне становище в УРСР. Згорання демократичних процесів. Неосталінізм. Посилення централізованої командно-адміністративної системи управління і обмеження суверенітету республіки. Діяльність в Україні П. Шелеста і зміщення його з посади першого секретаря ЦК КП України. В. Щербицький. Конституція УРСР 1978 р. Спроби радянського уряду динамізувати соціально-економічне життя. Реформи в промисловості та сільському господарстві. Посилення економічних важелів в управлінні. Непослідовність економічних перетворень. Наростання стагнаційних процесів в 1970-х - на початку 80-х років. Індустріальна гігантоманія. Нарощення військово-промислового комплексу (ВПК). Соціальна сфера буття суспільства. Матеріальний та культурний рівень життя населення. Житлове будівництво. Сфера медичного обслуговування. Особливості соціальної диференціації в суспільстві. Деформація принципу соціальної справедливості. Порушення прав людини. Загострення екологічної кризи. Криза суспільно-політичної системи. Розвиток освіти та науки. Запровадження обов'язкової середньої освіти. Наростання дисидентського руху. Утворення Української Гельсінської спілки (УГС). Посилення переслідувань опозиції наприкінці 70-х - на початку 80-х років.

Тема 15. Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України.

Погіршення економічної ситуації в Україні в другій половині 80-х років. Характер економічної політики. Чорнобильська катастрофа. Екологічна ситуація в Україні. Формування економічних передумов розпад СРСР. Зміни у вищому партійно-державному керівництві. Пошуки шляхів виходу з кризи. Спроби оздоровлення суспільно-політичного життя. «Перебудова». Невдача спроб реформування СРСР. Зростання громадсько-політичної активності суспільства. «Гласність» і повернення народів правди про минуле України. Нові громадські об'єднання. Початок формування багатопартійності в Україні. Народний рух. Розпад компартії України. Вибори до Верховної Ради УРСР 1990 р. Декларація про державний суверенітет України 16 липня 1990 р. Спроба державного перевороту в СРСР та події в Україні. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. Референдум 1 грудня 1991 р. Припинення існування Радянського Союзу. Історичне значення проголошення незалежності України

Тема 16. Україна незалежна держава.

Становлення владних структур. Економічні проблеми незалежної України. Об'єктивні й суб'єктивні труднощі формування національної економіки. Стратегічні прорахунки у здійсненні реформ. Спад виробництва. Стан справ в сільському господарстві. Етапи утвердження приватної власності на землю. Створення власної фінансової системи. Запровадження гривні. Позитивні зрушення в економіці 2000-2001 рр. Становище в соціальній сфері. Зміни в чисельності та соціальному складі населення. Життєвий рівень населення. Екологічні проблеми. Стан міжнаціональних відносин. Права національних меншин в Україні. Зовнішня політика незалежної України, Воєнна доктрина України. Визнання України міжнародним співтовариством. Основні напрями зовнішньої політики незалежної України. Участь України в загальноєвропейському процесі. Діяльність України в ООН. Вступ України до Ради Європи. Відносини України з сусідніми державами. Українсько-російські відносини. Міжнародні торговельні та економічні зв'язки. Культурне співробітництво. Прийняття Конституції України. Процес національного відродження. Політичне життя 1993 - 2024 рр. Агресія російської федерації проти України у 2014-2024 роках.

Методи навчання – це способи упорядкованої викладацької роботи і організації навчально-пізнавальної діяльності студентів щодо розв'язання навчально-виховних завдань. Під час вивчення дисципліни використовуються наступні методи навчання:

1. Словесні методи навчання (дискусія, проблемна лекція; самостійна робота студентів з книгою).
2. Наочні методи навчання (самостійне спостереження, досліди).
3. Практичні методи навчання (вправи, лабораторний та виробничо-практичний метод, практичний показ).
4. Логічні методи (аналіз і синтез, індукція та дедукція, моделювання, абстрагування). На заняттях постійно проводиться активізація мислення, звертається увага на активність студентів, на самостійне і творче прийняття рішень, поставлених в практичних завданнях, постійно контролюється взаємодія студентів з викладачем за допомогою прямих і зворотних зв'язків.

Методи контролю

1. Усне опитування
2. Письмове опитування
3. Вибіркове опитування перед початком заняття
4. Тести
5. Письмова контрольна робота
6. Перевірка конспектів лекцій
7. Індивідуальна співбесіда
8. Інтерактивні методи
9. Модульний контроль
10. Самостійна робота

Основною формою контролю засвоєння дисципліни є **залік**.

Після завершення вивчення навчального матеріалу в межах кожного змістового модуля проводиться контроль знань.

Критерії поточного оцінювання знань та вмінь здобувача освіти

Критерії	Оцінювання за 4-бальною шкалою
1. Глибокі знання навчального матеріалу, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах. 2. Вміння чітко, лаконічно, логічно, послідовно доповідати і відповідати на поставлені питання. 3. Вміння застосовувати теоретичні положення при проведенні дискусій, виконанні самостійної та індивідуальної роботи	«відмінно»
1. Міцні знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах. 2. Вміння аргументовано відповідати на поставлені питання. 3. Вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні тестів та практичних завдань, виконанні самостійної та індивідуальної роботи	«добре»
1. Слабкі знання навчального матеріалу дисципліни. 2. Неточні або недостатньо аргументовані відповіді на поставлені питання з порушенням послідовності їх обґрунтування. 3. Слабке застосування теоретичних положень при проведенні дискусій, семінарських занять, при виконанні самостійної та індивідуальної роботи.	«задовільно»
1. Незнання значної частини навчального матеріалу дисципліни. Незнання основних фундаментальних положень. 2. Суттєві помилки у відповідях на питання. 3. Невміння орієнтуватися при проведенні дискусій, при виконанні самостійної та індивідуальної роботи.	«незадовільно»

Методичне забезпечення

1. Горохівський П. Методика викладання історичних дисциплін у вищій школі : навчальний посібник. Умань, 2012.
2. Методичні рекомендації щодо викладання у 2024/2025 навчальному році історії, правознавства, громадянської освіти. Додаток до листа МОН від 30.08.2024 1.1/15776-24

3. Яковенко Г.Г. Методика навчання історії: навчально-методичний посібник. – Харків: Видавництво ХНАДУ, 2017. – 324 с. 13.

Рекомендована література

1. Бойко О. Д. Історія України: Посібник. Київ, 2010.
2. Історія України: Навчальний посібник / Під ред. В.А. Смолія. Київ, 2000.
3. Полонська-Василенко Н. Історія України. У 2-х томах. Київ, 1993.
4. Борисенко В. Курс української історії – К.: 1997
5. Гречанко В.А. Історія України «Торсінг» 2008 (для самостійної роботи)
6. Аркас М. Історія України-Русі. Київ, 1990.
7. Багалій Д.І. Історія Слобідської України. Харків, 1990.
8. Гунчак Тарас. Україна: перша половина ХХ ст. Нариси політичної історії. Київ, 1993.
9. Грушевський Михайло. Історія України-Руси. В одинадцяти томах, дванадцяти книгах. Київ: Наукова думка. 1991 .
10. Грушевський М.С. Історія України. Київ, 1991.
11. Дорошенко Д. Нарис історії України. Львів, 1991.
12. Гісем О.О. Історія України. Навч. пос. – К., 2019
13. Субтельний О. Україна. Історія. – К., 1993
14. Економічна історія України – у 2 т. – Т. 1. – Київ, 2011. – 608 с
15. Бойченко Н. Ідеї Кирило-Мефодіївського братства у сучасній ретроспекції: огляд програмного документа // Історія України. – 2003. – січень. – С. 10-12.
16. Пометун Олена, Гупан Нестор. Історія України. Київ, 2018.
https://drive.google.com/drive/folders/13i61pp0ZT5zE_hzv_xaQX9XdNwoUOKX3
17. Галімов Алім, Гісем Олексій. Історія України, 2024
https://drive.google.com/drive/folders/13i61pp0ZT5zE_hzv_xaQX9XdNwoUOKX3

Інформаційні ресурси

1. Інститут історії України НАНУ <http://history.org.ua/> (дата звернення: 30.08.2024).
2. Історія України <http://uahistory.kiev.ua> (дата звернення: 30.08.2024).
3. EXLIBRIS українська електронна бібліотека <http://exlibris.org.ua> (дата звернення: 30.08.2024).
4. Ізборник <http://litopys.org.ua/> <http://litopys.kiev.ua/> (дата звернення: 30.08.2024).
5. www.nbuv.gov.ua. – Національна бібліотека ім. В. Вернадського.